

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII“, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA“ sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Codreana, Codrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Dojna, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișorul, Hațegana, Însoțire de credit (Vestem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul (Sângeorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoitul, Noișana, Olteana, Oraviciană, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Cacova), Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de impr. și păstrare (Ilva-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Șoimul (Vașcău), Sebeșana (Sebeșul sds.), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercăiana, Silvania, Speranța (Hosman), Steaua, Șoimul (Uioara), Tărnăveana, Tibleșana, Timișana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sănmărtin), Vulturul, (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12.—, pe 1/2 an K 6.—

Redactor responsabil:
CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiu unui cm² câte 10 fileri.

Activitatea „Solidarității“.

— Raport către direcțiunea însoțirii. —

Onorată direcțiune!

Desigur fiecare dintre D-voastră își reamintește, cum, imediat după adunarea generală din anul trecut a însoțirii noastre, a urmat atentatul dela Sarajevo, după care — la o lună — s'a deslănțuit cumplitul războiu european, în valurile căruia ne vedem cuprinși de mai bine de un an de zile

Odată cu declararea acestui războiu a urmat și o depresiune și îngrijorare generală în afacerile finanțelor și economiilor private, depresiune și îngrijorare, care — natural — s'a resimțit și în activitatea băncilor noastre și deci — indirect — și în activitatea reuniunii lor, însoțirea noastră.

Incheiaserăm — cum știți — un an de activitate destul de multămitoare și ne pregăteam să intrăm în altul cu un program de acțiune mai nou și mai larg ca în trecut. Voiam să începem o nouă eră pentru lucrările noastre. În scopul acesta proiectaserăm *reorganizarea biroului însoțirii* prin angajarea unei puteri de muncă, care să-și dedice întreaga sa activitate exclusiv afacerilor «Solidarității». Cu ajutorul acestei nouă puteri de lucru, voiam apoi să activăm — deocamdată numai parțial — *Biroul de informațiuni și comisiuni*, proiectat și studiat în cursul anului precedent. În sfârșit voiam, ca în legătură cu reorganizarea biroului să rezolvim și *chestiunea însoțirilor sătești*, pe cari hotărisem să le acceptăm în cadrele reuniunii noastre, întrucât se vor conforma normelor ce aveam să stabilim pentru dezvoltarea sistematică și rațională a lor.

Evenimentele, cari au urmat și de cari făcurăm amintire în cele precedente însă ni-au împiedecat să realizăm noul nostru program de activitate și ni-au constrâns să ne continuăm lucrările cu aceleași mijloace, ca și în trecut, însă în împrejurări cu mult mai grele ca ori și când. Din această cauză — în general luat — rezultatul muncii noastre din anul trecut a rămas în urma rezultatelor din anii precedenți. Cu toate acestea, chiar dacă acest rezultat este mai modest, el nu e lipsit de interes. O expunere fidelă — va dovedi aceasta.

În anul încheiat reuniunea băncilor noastre a numărat *118 membrii*, în rândul cărora ocupă loc toate institutele financiare române de seamă. Schimbări n'au obvenit de fel. Membrii noi n'am primit și nici repășiri de membrii vechi n'avem de înregistrat în afară de cazurile, de cari am raportat și le-am motivat la adunarea generală din anul trecut.

Aveea însoțirii a fost la 31 Decemvrie 1914 — conform bilanțului ce Vi se va prezenta — de Cor. 76,835.78. Venitul brut s'a cifrat cu Cor. 3,776.06 din care substrăgându-se cheltuielile de Cor. 3,745.56, rezultă un excedent de Cor. 30.50.

Cum vedeți, Onorată direcțiune, aceeaș situație financiară ca în anii precedenți. O îmbunătățire nu s'a ajuns, deși, conform hotăririlor ultimei noastre adunări generale, am fi avut date mijloace destul de potrivite să augmentăm resursele de venit. Am avut autorizație să urcăm abonamentul organului însoțirii «Revistei Economice» și să cerem a se trece la venitul brut și dobânzile capitalului, ce s'a destinat pentru înființându-l birou de informațiuni și comisiuni. N'am făcut însă — din cauza împrejurărilor extraordinare prin cari trecem — nici una, nici alta. Rămâne deci ca aceste chestiuni să se decidă și realizeze în viitor.

Instituțiunea revizorilor experți, care în trecut raportase succese apreciate chiar și de lumea străină, natural, în anul încheiat nu și-a mai putut continua lucrările cu rezultatele obicinuite. Cea mai mare parte dintre revizorii experți au fost mobilizați și biroul «Solidarității», în mai multe cazuri, a trebuit să apeleze la diferiți funcționari de bancă pentru a putea îndeplini revizuirile, ce s'au cerut, deși numărul băncilor, cari s'au supus controlului extern, în anul trecut, a rămas mult în urma celui din anii precedenți. În total au cerut și s'au supus revizuirii 28 de institute, a căror consemnare se poate vedea în alt loc al revistei noastre. O cauză principală, care a făcut cu neputință exercitarea controlului la băncile asociate în măsura obicinuită, a fost, pe lângă lipsa de revizori, greutatea de comunicațiune în diferitele regiuni ale țării. Tot asemenea lipsa generală de funcționari pela singuraticile institute, lipsă provocată de mobilizarea generală, încă a fost un motiv serios, care a contribuit, ca revizuirile obicinuite să fie amânate pe mai târziu.

Din cauzele înșirate în cele precedente a trebuit să se amâne în anul acesta și obișnuita *conferență a revizorilor experți*, care ar fi fost deja a V-a și a cărei importanță și folos practic este pretutindenea recunoscută. Cu drept cuvânt se poate zice însă, că, conferența aceasta a fost numai amânată, deoarece biroul «Solidarității» nu a întreprins să adune materialul de discuție — material de astădată mai prețios ca orișicând — și să-l pregătească pentruca la timp oportun să poată fi întrebuințat cu folos. Astfel pe lângă materialul obținut din rapoartele revizorilor și experiențele proprii, s'a îngrijit să adune date și să pregătească *bilanțul general* al băncilor române pe cei doi ani din urmă, între cari au obvenit marile schimbări politice și economice, pe anii 1913 și 1914, două perioade, cari vor trebui temeinic observate și studiate. Aceste și alte momente de importanță, prinse în cursul zilelor grele ce trăim, ne îndreptătesc să credem, că viitoarele conferențe ale revizorilor noștri vor avea un larg teren de a scoate învățături bune pentru viitor.

Dar când recunoaștem, că instituțiunea revizorilor experți a fost oarecum stângenită în activitatea sa, nu putem să nu aminim, că în schimb biroul și direcțiunea însoțirii, dându-și seamă de această împrejurare, a căutat să vină pe altă cale în ajutorul băncilor asociate și să suplinească — cel puțin în parte — serviciile ce le-ar fi putut face — acum, mai mult ca ori și când — revizorii noștri. Astfel în Decem. a. tr. a pregătit și publicat *instrucțiuni speciale pentru pregătirea și censurarea bilanțurilor* anuale, dând totodată îndrumări și directive practice cu privire la *distribuirea câștigurilor* și stabilirea dividendei. — Prin aceasta s'a făcut desigur un netăgăduit serviciu celor ce au rămas să îngrijească de singuraticile bănci românești în vremurile grele, prin cari au trecut. Și desigur a trebuit să fie o satisfacție pentru orișicine

faptul, că băncile noastre au făcut bilanțuri regulate și solide, întrecând în privința aceasta, pe multe din institutele străine. Impărțirea câștigurilor o au făcut deasemenea cu cumpăt și precauțiune, îngrijindu-se în prima linie de viitorul lor.

Pe lângă acțiunea sa cu privire la bilanțurile anuale și distribuirea câștigurilor, biroul și direcțiunea «Solidarității» a stat la dispoziția băncilor asociate cu tot telul de sfaturi și îndrumări în chestiunile, cari le-au preocupat. Nu e locul și timpul să amintim aici tot ce a făcut în această privință. Ajunge să spunem că le-a îndemnat, ca, fără considerare la moratoriile ordonate, să îngrijească de *regularea punctuală a creditelor de reescont*, să stea în ajutorul clientelei pe orice cale, dându-i sprijin unde trebuie, dar și obligându-o să-și îndeplinească datorințele, atunci când e convinsă că are putere și mijloace spre acest scop. Mai departe, când guvernul țării a apelat la poporațiunea ei pentru *împrumuturile de războiu*, direcțiunea «Solidarității» a îndemnat băncile asociate și clientela lor să participe la subscripțiunea nouelor obligațiuni, ce urmau să se emită. Îndemnul nu a fost zadarnic. După calculele exacte, făcute pe baza datelor cerute și adunate de redacția «Revistei Economice» prin băncile noastre și clientela lor s'a scris, din cele două împrumuturi de stat, 7.5 milioane coroane. O sumă foarte considerabilă în proporție cu mijloacele modeste de cari dispun institutele noastre de bani și poporul nostru. Date mai detaliate asupra participării băncilor române și clientelei lor la subscripțiunea acestor două împrumuturi de stat se vor publica în curând în «Revista Economică», organul însoțirii noastre.

Un alt moment demn de remarcat din activitatea noastră trecută este participarea însoțirii noastre la discuțiile și tratativele urmate în legătură cu *chestiunea centralei institutelor financiare*, proiectată de guvernul țării noastre. Proiectul acestei centrale e bine cunoscut. El intenționează ajutorarea băncilor cu credite în vremuri grele și introducerea controlului obligator și extern. Față de acest proiect, însoțirea noastră și-a precizat punctul său de vedere, atât prin rostul reprezentantului său la anchetele convocate din partea ministerului de finanțe, cât și prin un memoriu separat, prezentat aceluiaș minister. Opiniunea noastră — cum se știe — a fost, ca controlul obligator și extern să fie rezolvit pe calea inițiativei particulare, prin instituțiuni și corporațiuni autonome așa după cum a făcut deja aceasta însoțirea băncilor române. Nu știm întru cât va fi sau nu considerat acest punct de vedere al nostru, căci desbaterea proiectului centralei a fost amânată din partea guvernului pe mai târziu. Ori cum va fi însă, băncile noastre vor ști să-și facă datorința față de cele ce li-se vor cere sau impune, dar își vor păstra cu tărie și neschimbată și organizația lor proprie.

Dar, Onorată direcțiune, oricât de multe și dificile au fost îndatoririle noastre față de institutele

asociate și interesele lor comune biroul «Solidarității» nu a dat uitării nici *chestiunea zidirii noului edificiu pe seama școlii comerciale din Brașov*. Ne-am ținut de datorință a stăruii ca băncile noastre să-și achite contribuțiile la cari s'au obligat, nu numai pentru angajamentul, ce-l luasem asupra noastră în această privință, ci și pentru faptul, că vechiul edificiu al nămei școlii a fost demolat și azi școala se află adăpostită în o casă cu chirie. O situație deci cu mult mai puțin favorabilă ca în trecut. Stăruințele noastre n'au fost zadarnice. Afară de două trei excepții, băncile noastre și-au achitat toate ratele fixate pe anul trecut și — multe dintre ele — chiar și cele de pe anul curent. Avem cea mai bună speranță, că până la sfârșitul anului acesta toate restanțele se vor încassă și vom dispune de o sumă, cu ajutorul căreia, la moment oportun, să se poată începe lucrările de zidire. Contribuțiile încasate până acum sunt depuse spre fructificare la bănci, iar o dare de seamă mai amănunțită a lor se va face în organul însoțirii noastre, despre care încă Vă rog a-mi îngădui câteva cuvinte.

«*Revista Economică*» și-a continuat apariția ei regulată. S'a ocupat îndeosebi cu chestiunile ce au interesat băncile noastre în vremurile schimbate prin cari am trecut. A publicat și explicat ordonanțele guvernului relativ la moratorii și celelalte legi speciale introduse în cursul timpului. A dat îndrumări practice și în chestiuni de interes general economic și credem că nu a scăpat nimic din vedere din cele ce au putut fi de folos pentru băncile noastre și publicul nostru. «*Anuarul băncilor*» pe anul 1915 încă a apărut la timp. El cuprinde același vast și complet material ca și în trecut. Iar în legătură cu anuarul pe anul viitor, care va apare în curând, s'au procurat și date statistice nouă, cari — la timp potrivit — încă vor fi date publicității.

Cu acestea, Onorată direcțiune, am fi ajuns la sfârșitul raportului nostru relativ la activitatea ce am desvoltat în cursul anului trecut. De încheiere ținem să Vă mai amintim, că în anul acesta, din cauza împrejurărilor excepționale și a greutăților de comunicațiune nu am putut convoca la timp *adunarea generală a însoțirii*, un fapt pe care l-am adus și la cunoștința forurilor competente. În schimb raportul prezent înlocuiește obicinuital nostru raport către adunarea generală, iar bilanțul cu încheierile anuale Vi se vor prezenta ca obiect special și se vor da publicității. Astfel adunarea generală rămâne să se țină mai târziu.

Sibiu, la 10 August 1915.

Ioan I. Lăpădatu,
secretarul «Solidarității».

Băncile revizuite prin revizori-experti în 1914—1915.

În cursul anului 1914—1915 au fost revizuite următoarele institute:

1. «Agricola», Hunedoara	prin	I. Moldovan.
2. «Avrigeana», Avrig	„	I. Vătășan.
3. «Banca populară», Dej	„	I. I. Lăpedatu.
4. «Cassa de păstrare», Săliște	„	Ios. Lissai.
5. «Câmpiana», Mociu	„	Sofr. Roșca.
6. «Concordia», Gherla	„	I. I. Lăpedatu.
7. «Creditul», Zernești	„	Ios. Oncioiu.
8. «Drăganul», Beiuș	„	Ios. Diamandi.
9. «Isvorul», Sângeorgiu	„	I. Vătășan.
10. «Iulia», Alba-Iulia	„	I. Moldovan.
11. «Lăpușana», Lăpuș	„	L. Pușcariu.
12. «Lipovana», Lipova	„	D. Rațiu.
13. «Luceafărul», Vârșeț	„	D. Rațiu.
14. «Munteana», Corniareva	„	D. Rațiu.
15. «Mureșanul», Rodna	„	I. Moldovan.
16. «Mielul», Poiana	„	C. Popp.
17. «Mercur», Năsăud	„	I. Vătășan.
18. «Negoiul», Porumbacul inf.	„	Sofr. Roșca.
19. «Noiana», Noul român	„	M. C. Jiga.
20. «Olteana», Viștea inf.	„	C. Popp.
21. «Poporul», Lugoj	„	Ios. Diamandi.
22. «Poporul», Săliște	„	I. Vătășan.
23. «Sentinela», Satul nou	„	Liv. Popescu.
24. «Someșana», Deș	„	I. I. Lăpedatu.
25. «Târnavăna», Sighișoara	„	M. C. Jiga.
26. «Țibleșana», Reteag	„	L. Pușcariu.
27. «Vlădeasa», Huedin	„	L. Pușcariu.
28. «Voileana», Voila	„	M. C. Jiga.

Valoarea internă a monetelor noastre divizionare.

Actualmente se află în circulație la noi următoarele monete mărunte (divizionare): monete à K 5, à K 2 și à K 1 de argint; monete à 20 și 10 fil. de nichel și monete de aramă.

Monetele à K 5 sunt bătute dintr'un aliagiu de $\frac{9}{10}$ argint și $\frac{1}{10}$ aramă. Dintr'un klgr. se bat $4\frac{1}{3}$ piese à K 5. O piesă are deci o greutate de 24 grame. Din acestea 21.6 grame sunt argint, iar 2.4 grame aramă.

Monetele à K 2, se bat dintr'un aliagiu de $\frac{835}{1000}$ argint și $\frac{165}{1000}$ aramă. Dintr'un klgr. se bat 100 de piese; o piesă de K 2 are deci o greutate de 10 grame, din cari sunt 8.35 grame argint și 1.65 grame aramă.

Piesele à K 1 se bat din același aliagiu ca și monetele à K 2 și anume dintr'un kgr. 200 de piese. Moneta de K 1 are deci o greutate de 5 grame, din cari sunt 4.2 grame argint și 0.8 grame aramă.

Monete de nichel se bat dintr'un kgr. 250 piese a 20 fileri resp. 333 piese a 10 fileri.

Valoarea internă a monetelor noastre divizionare, în baza conținutului lor metalic, este, după prețurile actuale ale argintului și a aramei, *aproximativ 60% a valorii lor de circulație*. Va să zică monetele de K 5 abia au o valoare internă de K 3, cele de K 2 una de K 1·2, iar cele de K 1 o valoare internă de 60 fileri. Valoarea internă a pieselor de nichel a 20 fil. reprezintă cam 35%, iar al pieselor de 10 fil. nichel cam 55% a valorii lor de circulație.

Rezultă din cifrele acestea, că este cu totul ne rațională reținerea și ascunderea monetelor divizionare din partea publicului, pe motiv, că ar avea mai mare valoare decât bancnotele. Bancnotele austro-ungare au de prezent aceeași valoare internă, pe care le-au avut și înainte de războiu, căci deși pe durata războiului acoperirea metalică obligatorie cu 40% s'a suspendat, totuși o însemnată cuotă a bancnotelor aflătoare în circulație au acoperirea lor metalică mai având o acoperire și în cambiile escontate, în efectele lombardate de bancă etc.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

În **Ungaria**. La 21 August a. c. ministerul de agricultură a publicat următorul raport despre situațiunea agriculturii și sămănăturilor în timpul dela 16—19 August:

În prima jumătate a lunii August *timpul* a fost, ca și în cele două luni precedente, schimbăcios, răcoros și în cele mai multe regiuni ale țării bogat în *ploi*. În urma timpului mai mult nouros și ploios, ziua de 9 August a fost o zi senină, în care temperatura a ajuns la înălțimea sa normală. Această îmbunătățire însă nu a fost de durată, pentrucă, nu mai târziu decât chiar în 10 August, timpul a devenit iarăș ploios și temperatura a scăzut, în urma deselor ploi, așa că la 13 ea a fost de nou neobicinuit de scăzută, urmând în locul timpului moderat timp constant răcoros. În legătură cu ploile au fost și *furtuni* împreunate cu *grindină* și parțial cu *ruperi de nori*. Timpului acesta de un caracter așa de schimbăcios i-au urmat dimineața *neguri* și în răstimpuri *vânturi mari*.

Grindină s'a anunțat din comitatele Șopron, Vaș, Vesprim și Zemplin. În comitatele Vaș și Turocz ca și în unele puncte ale regiunii nordostice a țării, în urma deselor ploi, unele păraie au exundat.

Distribuția ploilor în ultimele două săptămâni a fost foarte neproporționată. Mai mult a ploat în jumătatea nordică a regiunii dincolo de Dunăre, anume în comitatele Șopron, Vaș, Vesprim și Zala, mai departe în regiunile muntoase nordostice și nordice ale țării, îndeosebi în comitatele Maramurăș și Sătmar. Cele mai puține ploi au fost în comitatele Barș, Zolyom,

Gömör-Kishont și Borșod cum și în părțile nordostice ale Alföld-ului.

Ploile dese au îngreunat foarte mult lucrările agricole, în unele locuri intrerumpându-le pentru timp mai scurt. Timpul a fost mai nefavorabil pentru căratul și treeratul bucatelor. Cam a patra parte a bucatelor secerate zace în clăi pe câmp și această parte a recoltei este care a suferit mai multă stricăciune, pentrucă în multe locuri o parte a grăunțelor a încolțit în clăi. Pagubele de acest fel nu s'au putut evalua până la această dată. Mărimea lor va atârna foarte mult dela timpul ce va urmă. Un timp uscat ar fi favorabil pentru sbicirea bucatelor secerate și aflătoare pe câmp, așa că, în acest caz, pagubele în perspectivă s'ar putea mult reduce.

Treeratul bucatelor transportate acasă sau aflătoare în stoguri pe câmp (circa $\frac{3}{4}$ din totalitatea recoltelor) se face mai cu greu decât de obicei.

Rezultatele, în genere, corăspund așteptărilor în privința cantitativă, cu toate că nu sunt rari nici desamăgirile. Cu privire la calitate însă se aud foarte multe plângeri față de speranțele de mai înainte.

Aratul miriștilor și ogorătul se fac acum; dar și aceste, în urma deselor ploi și în unele locuri și din cauza lipsei de animale de muncă, s'au întârziat. Tot acum se fac și alte multe lucrări, așa: transportarea și împrăștierea gunoiului, cositul și uscatul otăvei, căratul fânului, cositul plantelor de nutreț artificial, recoltarea fasolei, topitul cânepii și lucrările restante la plantele de săpat. În urma deselor ploi și aceste lucrări se fac cu anevoie.

Pentru **desvoltarea porumbului** timpul din această lună a fost în genere foarte favorabil, așa că și porumbul sămănat mai târziu și întârziat și în desvoltare s'a îmbunătățit mult. Cu excepția porumbului cultivat în pământ slab, desvoltarea tuleului și bonului se face în condițiuni foarte favorabile. Pentru realizarea bunelor prospecte ale recoltei ar fi totuș acum necesar în genere un timp constant mai uscat și mai ales mai cald, pentrucă în unele locuri este temere, că, în caz de a se continua și pe mai departe timpul rece și ploios, porumbul nu se va coace bine.

Asemănând recolta ce este acum în prospect cu rezultatele definitive ale recoltei din anul trecut, avem următorul tablou:

În **anul trecut** s'a cultivat cu porumb în întregă țara un areal de 4.230,098 jug. cat. dând în mijlociu o recoltă de 10·34 măji metrice pro jug. cat. și o **recoltă totală de 43.768,820 măji metrice**.

În **anul de față** s'a cultivat în întregă țara un areal de 4.356,118 jug. cat., dând în mijlociu o recoltă de 11·27 măji metrice pro jug. cat. și o **recoltă totală de 49.121,083 măji metrice**.

Între cele 19 comitate cu recoltă peste mijlocia de 11·27 măji metrice pro jug. catastral se numără și comitatele: Torontal și Brașov.

Între cele 28 comitate cu o recoltă între 8—11·27 măji metrice pro jug. cat. se numără și comitatele:

Sătmar, Bihor, Arad, Făgăraș, Timiș, Târnava mică, Ciuc, Bistrița-Năsăud, Târnava mare, Sibiiu, Alba de jos, Treiscaune, Hunedoara, Maramurăș, Murăș-Turda, Solnoc-Dobâca, Caraș-Severin și Ugocea.

Intre comitatele cu o recoltă sub 8 măji metrice pro jug. cat. se numără și comitatele: Odorheiu, Turda-Arieș, Selagiu și Cojocna.

Nu se produce de loc porumb în comitatele: Arva, Liptó și Turóc.

Cartofii se desvoaltă în genere bine. Tuberculele se desvoaltă satisfăcător. Soiurile timpurii se recoltează acum. Foile și cotoarele soiurilor mai târzii încep a se usca. Prospectele recoltei sunt bune; în multe locuri însă și anume în regiunile mai așezate tuberculele încep să putrezească.

Asemănând recolta ce este acum în prospect cu rezultatele definitive ale recoltei cartofilor din anul trecut, avem următorul tablou:

În *anul trecut* s'a cultivat cu cartofi în întreagă țara un areal de 1.064,277 jug. cat., dând în mijlociu o recoltă de 49·93 măji metrice pro jug. cat. și o recoltă totală de 53.143,261 măji metrice.

În *anul de față* s'a cultivat în întreagă țara un areal de 1.108,798 jug. cat., dând în mijlociu o recoltă de 53·55 măji metrice pro jug. cat. și o recoltă totală de 59.384,224 măji metrice.

Intre cele 23 comitate cu o recoltă de peste 53·55 măji metrice pro jug. cat. se numără și comitatele: Brașov, Treiscaune, Ciuc, Sibiiu, Târnava mică, Torontal, Murăș-Turda și Sătmar.

Intre cele 26 comitate cu o recoltă de 53·55—40 măji metrice pro jug. cat. se numără și comitatele: Făgăraș, Bihor, Maramurăș, Târnava mare, Turda-Arieș, Ugocea, Bistrița-Năsăud și Alba de jos.

Intre cele 14 comitate cu o recoltă sub 40 măji metrice pro jug. cat. se numără și comitatele: Arad, Hunedoara, Timiș, Cojocna, Odorheiu, Selagiu, Caraș-Severin și Solnoc-Dobâca.

Napii de zahăr, în urma timpului favorabil, se desvoaltă în genere bine. Prospectele recoltei sunt în genere bune; totuș ar fi necesar pentru dezvoltarea lor favorabilă pe viitor un timp mai uscat și mai cald.

Asemănând recolta ce este acum în prospect cu rezultatele definitive ale recoltei din anul trecut, avem următorul tablou:

În *anul trecut* s'a cultivat cu napi de zahăr în întreagă țara un areal de 308,873 jug. cat., dând în mijlociu o recoltă de 130 măji metrice pro jug. cat. și o recoltă totală de 40.143,053 măji metrice.

În *anul de față* s'a cultivat în întreagă țara un areal de 186,793 jug. cat., dând în mijlociu o recoltă de 136·52 măji metrice pro jug. cat. și o recoltă totală de 25.500,744 măji metrice.

Intre cele 21 comitate cu o recoltă de peste 136·52 măji metrice pro jug. cat. se numără și următoarele comitate: Arad, Bihor, Brașov, Caraș-Severin și Timiș.

Intre cele 25 comitate cu o recoltă între 100—136·52 măji metrice pro jug. cat. se numără și următoarele comitate: Târnava-mare, Sătmar, Sibiiu, Treiscaune, Torontal, Murăș-Turda, Târnava-mică, Ciuc, Ugocea și Selagiu.

Intre cele 14 comitate cu o recoltă sub 100 măji metrice pro jug. cat. se numără și următoarele comitate: Făgăraș, Solnoc-Dobâca, Alba-de-jos, Hunedoara, Cojocna, Odorheiu și Turda-Arieș.

Nu se cultivă de loc napi de zahăr în comitatele: Liptó, Maramurăș și Bistrița-Năsăud.

Napii de nutreț s'au ameliorat foarte mult în ultimele două săptămâni. În genere sunt prospecte de o recoltă bună-mijlocie.

Plantele de grădină s'au dezvoltat pretutindeni destul de bine. Unele soiuri sufăr din cauza prea multor ploii. Pentruca să se coacă este necesar timp mai uscat.

Plantele păstăioase se desvoaltă satisfăcător și în genere se speră o recoltă mijlocie.

Varza se desvoaltă frumos și va da o recoltă bună. **Hemeiul** a început să se coacă și în unele locuri s'a și recoltat. În genere va da o recoltă bună.

Meiul și hrișca se recoltează mai pretutindeni. Recolta promite a fi bună.

Cânepa și inul au început a se melița. Cânepa dă o recoltă calitativ și cantitativ bună, iar inul recoltă mijlocie.

Tutunul se recoltează. Foile lui sunt pretutindeni frumoase și late. El va da o recoltă bună mijlocie.

Trifoiul se cosește de a treia oară. Recolta este satisfăcătoare atât în privința calitativă cât și în cea cantitativă.

Lucerna se cosește de a treia oară și în unele locuri de a patra oară. Recolta este pretutindeni satisfăcătoare, cu toate că ploile prea multe au stricat încâtva calității.

Măzerichea s'a cărat pretutindeni. Recolta ei este sub-mijlocie, atât în ce privește calitatea cât și cantitatea.

Mohorul se cosește, dând o recoltă bună-mijlocie.

Livezile sunt pretutindeni frumoase. Cósitul otăvii s'a început pretutindeni. Recolta se apropie de aceea a fânului, în unele locuri o și întrece. În genere se speră o recoltă bună.

Pășunile sunt pretutindeni frumoase și îmbie hrană bogată vitelor.

Poamele. Dela ultimul raport abia s'au mai schimbat prospectele recoltei poamelor. *Merele, perele și prunedele* dau o recoltă sub-mijlocie, *persecile* o recoltă mijlocie, *nucile și alunele* o recoltă bună. Recolta celorlalte soiuri de poame este satisfăcătoare.

Viile din diferitele circumscripțiuni vor da următoarele rezultate:

Aiudul: recoltă frumoasă.

Șopronul: în privința calitativă recoltă bună, în cea cantitativă recoltă bogată.

Tarcal, Sătmar și Murăș-Oșorhei vor da recoltă *bună* în toate privințele.

Diciosânmărtinul: în privința calitativă recoltă *bună*, în privința cantitativă recoltă *mijlocie*.

Pojon și Beregszász: recoltă *bună-mijlocie*.

Pécs și Miskolcz: recoltă *mijlocie*.

Budapesta, Szekszárd, Eger și Biserica-albă: recoltă *mijlocie*, mai mult *slabă*.

Tapolcza: recoltă *slab-mijlocie*.

Miniș și Kecskemét: recoltă *slabă*.

Bihardiószeg: recoltă *rea*.

*

România (la sfârșitul lunii Iulie 1915 n). După cum s'a arătat în darea de seamă dela sfârșitul lunii precedente asupra situației agricole, ploile abundente și torențiale ce au căzut atunci și cari au continuat și în primele patru zile din Iulie, întinzându-se în întreaga țară, au fost — cu toate stricăciunile și inundațiile produse în multe părți — de foarte mare folos tuturor sămănăturilor târzii și cu deosebire porumbului, care era amenințat de secetă.

Timpul cald ce a urmat acestor ploi și perioadele frumoase, ce s'au menținut în cea mai mare parte a lunii Iulie au făcut ca secerișul cerealelor, treeratul lor și cositul fânătelor să se facă cu activitate și în cele mai bune condițiuni, asemeni ca porumbul și toate plantele să ia o dezvoltare repede pretutindeni.

*

Cerealele de toamnă și cele de primăvară au ajuns pretutindeni la complecta maturitate în foarte bune condițiuni, de căldură și uscăciune; secerișul și strânsul lor s'a făcut în întreaga țară în tot cursul lunii, terminându-se în părțile din câmpie încă din prima sa jumătate; iar în Moldova în ultima decadă. La finele lunii în unele părți din nordul țării și din regiunile mai înalte se mai continuă secerișul ovăsului sau al orzului de primăvară sămănat mai târziu.

Treeratul cerealelor s'a făcut și continuat în cea mai mare parte a țării; timpul fiind uscat și cald, adecă foarte favorabil transportului de pe câmp și înmagazinării lor în bune condițiuni. În multe părți din lipsa de magazii și locuri de păstrat cerealele s'au clădit în girezi și se așteaptă a se treeră mai târziu.

Producțiunea cerealelor este pretutindeni satisfăcătoare, iar în unele regiuni chiar excepțională. Ceeace caracterizează mai ales producțiunea cerealelor din acest an este calitatea lor superioară, având bobul frumos și greu cum rareori se întâmplă; sunt regiuni, de altfel mai pretutindeni, în cari grâul a cântărit până la 80 kgr. pe hectolitru și chiar mai mult.

Grâul a dat în mijlociu o producțiune de 15 la 25 hectolitri pe hectar, orzul și secara ceva mai puțin, iar ovăsul între 25 și 40 hectolitri la hectar; bineînțeles sunt unele regiuni în care producțiunea lor a fost chiar mult mai mică, după cum sunt altele în care s'a obținut și mai mult.

Porumbul sămănat de timpuriu și prășit la timp a dat spicul și a legat în condițiuni foarte satisfăc-

toare pretutindeni, încă din prima decadă, promițând în Muntenia și pe alocuri în Moldova o recoltă abundentă; cel sămănat târziu, nemuncit la timp și mai ales acel de pe locurile joase unde a stagnat apa a rămas mic, pipernicit și galben, așa că producțiunea va fi foarte redusă. În Moldova, unde ploile din această lună au fost puține și n'au căzut la timp, iar seceta din trecut foarte simțitoare, porumbul a rămas în general mic și prea puțin legat, iar cel târziu este chiar cu totul compromis și nu se mai speră decât la o producțiune foarte redusă sau chiar de loc. Ploile ce au mai căzut în ultimele două zile din această lună dau speranța că vor mai îndreptă parte din porumbul în suferință. S'a continuat cu a doua prășilă și mușuroitul porumbului.

Diferitele plante prășitoare și de nutreț sămănate în primăvară au continuat a se dezvoltă și întreține în bune condițiuni; ele sunt foarte frumoase în Muntenia și chiar în Dobrogea, însă mult mai slabe în Moldova și mai ales cătră nord unde mai ales sfecla de zahăr este aproape compromisă din cauza secetei. Este caracteristic că producțiunea cartofilor se prezintă pretutindeni excepțional de bună. Fasolea și mazărea s'au copt în parte și au început a se recolta; în multe părți fasolea a suferit de mană.

Tutunul a suferit de prea multele ploi dela începutul lunii, mai ales acel pus pe locurile joase unde apa a stagnat mult timp; pe alocuri este atacat și de unele boale criptogamice. Cătră sfârșitul lunii a început recoltatul foilor de jos.

Fânațele naturale s'au cosit, strâns și clădit pretutindeni; în ultima decadă se începuseră chiar și la acele de pe muscele și dela munte. Producțiunea lor este pretutindeni satisfăcătoare; numai în Moldova de sus și chiar pe alocuri în cea de jos sunt slabe și dau puțin fân.

Lucernierele s'au cosit în Muntenia și mai ales în părțile unde a plouat mult, pentru a treia oară, dând fân de bună calitate.

Miriștile au multă iarbă pretutindeni, vitele găsind hrană inddestulătoare.

Pășunile au iarbă indeajuns în Muntenia pe când în Moldova ele sunt mai mult uscate și vitele n'au ce paște decât prin miriște.

Cu toate ploile abundente din această lună, căldurile din urmă au făcut ca pământul să se usuce repede, așa că la finele lunii în unele regiuni din câmpie, din Dobrogea și mai ales din Moldova lipsa ploilor eră foarte simțitoare mai ales pentru porumb, fasole, meiu și nutrețurile mai târzii, cari nu se puteau dezvoltă.

*

Viile se prezintă bine și au rod mulțumitor, pe alocuri chiar abundent, în toată țara; în multe părți începuse se apară mana după ploile din această lună. Acele, cari au fost tratate la timp și de mai multe ori n'au fost atacate, producțiunea lor fiind asigurată până

acum. In cursul acestei luni s'au prășit pentru a treia oară și s'au ciupit lăstarii nefolosiți.

Pomii fructiferi, arborii și arbuștii au vegetat în bune condițiuni; fructe sunt îndeajuns din toate speciile, variind după regiuni și chiar localități; s'au copt merele, perele și prunele vâratice.

*

Pretutindeni unde timpul și lucrările au permis s'au făcut ogoare pentru sămănăturile de toamnă și s'au întors miriștile; lucrările s'au făcut cu ușurință în câmpie pământul având destulă umezeală la adâncime; el a mers mai greu în Moldova și în regiunile secetoase unde pe alocuri din cauza uscăciunii nu se pot face.

Este caracteristic în cursul acestei luni stricăciunile produse în unele părți din districtele Tulcea, R.-Sărat, Brăila și Buzău și în cele mai multe din Moldova, dar cu deosebire în R.-Sărat, Bacău și Vaslui, unde niște larve de culoare negricioasă (ale fluturului *Lithocelletes Bremiella Frey*) au făcut stricăciuni mari, distrugând orice plante întâlneau în cale, îndeosebi lucernierele, grădinile de zarzavat, florile (mătasa) porumbului, foile cartofilor, păstăile fasolei și chiar pășunile. Această invazie semnalată în părțile unde a fost și în anul trecut dar pe o scară mică, a avut loc cătră jumătatea lunii și a ținut 10 la 12 zile, cauzând stricăciuni însemnate.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 25 August 1915.

În piața internațională de bani nu s'a întâmplat nimic mai remarcabil de la ultimul nostru raport săptămânal încoace. Discontul privat se menține atât în London, cât și în Berlin cam la nivelul de mai înainte.

În piața internă de bani se observă față de începutul lunii o simțitoare ușurare, discontul privat reducându-se în Viena față de $3\frac{1}{2}\%$, cât a fost atunci, la $2\frac{3}{4}\%$. În Budapesta asemenea arată discontul tendință spre reducere.

CRONICĂ.

Relațiile de drept ale impiegaților aflători sub drapel. Guvernul pregătește o ordonanță prin care se vor normă relațiile de drept ale impiegaților aflători sub drapel. Ordonanța va anunța principiul, că prin intrarea sub drapel a impiegaților *relația de serviciu nu încetează, ci numai pauzează*; prin urmare, după încetarea războiului, ori și înainte, *impiegații au drept la termenele de abdicere uzuale sau contractuale*. Singura restricție este, ca relația de serviciu să fi fost în ființă cel puțin timp de 4 luni înainte de intrarea sub drapel a impieगतului.

*

Secuestrul executiv asupra cerealelor secuestrate.

Privitor la procedura de urmat, în caz de execuare a produselor puse sub secuestru, ministeriul a luat următoarea dispoziție:

În sensul §-ului 3 a ordonanței dela 16 Iunie a. c., privitoare la punerea sub secuestru a recoltei de grâu, de săcară, de grâu mestecat, de orz și de ovăs din anul curent 1915 *secuestrarea nu împiedecă secuestrul executiv*. Produsele astfel secuestrate însă se pot vinde pe cale execuțională numai dacă în timp de 30 de zile dela secuestrarea executivă nu s'au luat dispoziții pentru acuirea acelor produse pentru trebuințele aprovizionării și consumului general. Aceasta dispoziție are valoare atât față de execuarea ordonată de judecătorie, cât și față de cele ordonate de autoritățile financiare sau administrative.

*

Industria făinei în România. În România se află în total 98 mori de făină propriu zise, având o putere de lucru de 3607 vagoane grâu în 24 ore. Din acestea: 78 mori, reprezentând o putere de lucru de 318 vagoane, fac măcinis progresiv propriu zis; 42, cu o putere de lucru de 252 vagoane, sunt noi sau reînstatele dela 1908 încoace. De remarcat că morile noi au puteri de lucru tot mai mari, dela 7—20 vagoane.

Mori complet automate sunt 37 cu o putere de lucru de 254 vagoane de grâu.

Capitalul investit în aceste mori, la finele anului 1913, eră: terenuri 5.000.000 lei; clădiri 17 mil.; instalații și mașini 19.000.000. În total 41.000.000.

Capitalul este integral din țară.

Personalul administrativ, numai salariații, excluzând pe proprietarii firmelor, se compune din:

Români 179, având anual salarii în valoare de 370.373 lei; evrei 78, având anual salarii în valoare de 199.832 și străini 58, având anual salarii în valoare de 163.895. Total 315 având anual salarii în valoare de 734.100 lei.

Personalul tehnic se compune astfel:

Români 127, având anual salarii în valoare de 227.357 lei; evrei 3, având anual salarii în valoare de 6000 și străini 127, având anual salarii în valoare de 390.397. În total 257, având anual salarii în valoare de 623.754 lei.

La personalul tehnic sunt socotiți și șefii morari și șefii mecanici, iar la morile mari și principalele lor ajutoare (sub-șefi).

Lucrătorii: Români 2011, având anual salarii în valoare de 1.504.841 lei; evrei 86, având anual salarii în valoare de 47.546 și străini 244, având anual salarii în valoare de 196.711. Total 2341 având anual salarii în valoare de 1.749.098 lei.

Din totalul de 2341 de lucrători, 1800 sunt la fabricație sau ca meseriași în atelierele de tâmplărie și mecanice anexate și trebuitoare morilor; restul sunt în servicii auxiliare, ca: descărcat de grâne, cârpit de saci (femei în general) chirigii, etc.

SUMAR.

Activitatea „Solidarității”. — Băncile revizuite prin revizori-experti în 1914—1915 — Valoarea internă a monedelor noastre divizionare. — *Agricultura*: Situațiunea agricolă. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Cronică*: Relații de drept ale impiegaților aflători sub drapel, Secuestrul executiv asupra cerealelor secuestrate, Industria făinei în România.

„CODREANA”,

instituit de credit și economii, societate pe acții în Băsești (Szilágyillésfalva).

CONCURS.

«Codreana» instituit de credit și de economii, societate pe acții din Băsești (Szilágyillésfalva) escrie concurs la următoarele posturi vacante:

1. Pentru un post de *contabil* provizor cu salariu de 230—250 cor. lunar.

Dela reflectanți se cere a produce atestate autentice că au absolvat școala ori academia comercială, au praxa recerută pentru a putea conduce independent contabilitatea și a încheia bilanțul, și că posedă limba română, maghiară, eventual și germană în scris și vorbit.

2. Pentru un post de *practicant* cu salariu lunar de 100 cor. Concurenții la acest post au să producă atestat despre absolvirea școlii sau academiei comerciale, și cari cunosc și știu limba română și maghiară, eventual și germană în vorbit și scris; cei cu praxă vor fi preferiți.

Cererile scrise cu mâna lor proprie, și provăzute cu atestatele recerute și asupra etății și praxei au să le înainteze până în 15 Septembrie 1915 la direcțiune. Posturile se recere ca să fie ocupate îndată după alegere.

Băsești (Szilágy-Illésfalva), la 16 Iunie 1915.

(2—2)

Direcțiunea.

„ECONOMUL”,

instituit de credit și economii, societate pe acțiuni în Cluj (Kolozsvar).

CONCURS.

Pentru 2 (două) posturi de *contabili interimali* și 1 (unul) de *practicant* se deschide concurs cu termen de 8 zile dela data acestei publicări.

Oferenții vor binevoi a-și înainta petițiile instruite cu documente despre pregătiri teoretice și practice la subscrisa direcțiune, arătând și retribuțiile la cari ar reflecta.

Direcțiunea.

„MARAMURĂȘANA”,

instituit de credit și economii, societate pe acții în Sighetul-Marmației.

CONCURS.

«Maramurășana» instituit de credit și economii, societate pe acții în Sighetul-Marmației publică concurs pentru postul de *contabil*, după ce contabilul ales, din cauze neprevăzute, nu și-a putut ocupa postul.

Salariul anual 2400 cor., bani de cuartir 600 cor. și tantiemă statutară, eventual adaus de plată.

Dela concurenți să cere absolvirea „Școlii comerciale”, atestat de maturitate, praxă — să poată lucra independent, cunoașterea limbilor română, germană și maghiară și cautiune 2000 cor.

Petițiunile de concurs sunt a se înainta până în 5 Septembrie a. c., la adresa direcțiunii institutului în Maramarossziget.

Contabilul se alege pe un an de probă.

Postul este de a se ocupa din 15 Septembrie a. c.

Sighetul-Marmației, la 11 August 1915.

(2—3)

Direcțiunea.

„CRIȘANA”,

instituit de credit și economii, societate pe acții în Brad.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de *practicant* la centrala institutului «Crișana» din Brad, se publică concurs cu termen până la 8 Septembrie st. n. a. c.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

- a) salariu K 1,200;
- b) 15% adaus de scumpete după salariu;
- c) tantiema statutară.

Dela reflectanți se recere ca să documenteze că au absolvat o școală superioară de comerț cu examen de maturitate, că posedă în afară de limba română, limba maghiară eventual și cea germană, în scris și vorbit.

Cei cu praxă de bancă vor fi preferiți.

Postul e a se ocupa imediat după alegere, sau cel mult la 20 Septembrie a. c.

(1—2)

Direcțiunea.